

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే
॥ తృతీయాష్టకే దశమః ప్రశ్నః ॥
(కాఠకం - 1)

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
॥ తృతీయాష్టకే దశమః ప్రశ్నః ॥
(కాఠకం - 1)

॥ హరిః ఓ(4)ం ॥

సంజ్ఞానం విజ్ఞానం ప్రజ్ఞానం జానదభిజానత్ |
సంకల్పమానం ప్రకల్పమానముపకల్పమానముపక్లప్తం క్లప్తం |
శ్రేయో వసీయ ఆయథ్సంభూతం భూతం |
చిత్తః కేతుః ప్రభానాభాంధ్యంభాన్ |
జ్యోతిష్మాగ్స్తేజస్వానాతపగ్గస్తపన్నభితపన్న |
రోచనో రోచమానః శోభనః శోభమానః కల్యాణః |
దర్శా దృష్టా దర్శతా విశ్వరూపా సుదర్శనా |
ఆప్యాయమానా ప్యాయమానా ప్యాయా సూన్యతేరా |
ఆపూర్యమాణా పూర్యమాణా పూరయంతీ పూర్ణా పౌర్ణమాసీ |
దాతా ప్రదాతాఽఽనందో మోదః ప్రమోదః ॥ 1 ॥

ఆవేశయన్నివేశయంధ్యంవేశనః సగ్ంశాంతః శాంతః |
ఆభవన్ప్రభవంధ్యంభవంధ్యంభూతో భూతః |
ప్రస్తుతం విష్టుతగ్ం సగ్గ్స్తుతం కల్యాణం విశ్వరూపం |
శుక్రమంబుతం తేజస్వి తేజః సమిద్ధం |
అరుణం భానుమన్మరీచిమదభితపత్తపస్వత్ |

Please let us know of any errors in this text.

స॒వితా॑ ప్ర॒సవి॒తా దీ॒ప్తో దీ॒పయ॑ందీ॒ప్యమా॑నః |
 జ్వ॒లంజ్వ॑లి॒తా తప॑న్వి॒తప॑ంధ్నం॒తపన్న్ |
 రో॒చనో॑ రో॒చమా॑నః శుంభూః శుంభూ॑మానో వామః |
 సు॒తా సు॑న్వతీ ప్ర॒సుతా॑ సూ॒యమా॑నాఽభి॒షూయ॑మాణా |
 పీ॒తీ ప్ర॒పా సం॒పా తృ॑ప్తిస్త॒ర్పయ॑ంతీ || 2 ||

కా॒ంతా కా॒యా కా॒మజా॑తాఽఽయు॒ష్మతీ॑ కా॒మదు॑ఘా |
 అ॒భిశా॑స్తాఽను॒మంతా॑ఽఽనందో మోదః ప్ర॒మోదః |
 ఆ॒సాద॑యన్ని॒షాద॑యంధ్నం॒సాద॑నః సగ్ంస॑న్వః స॒న్వః |
 ఆ॒భూర్వి॒భూః ప్ర॒భూః శం॒భూర్భు॑వః |
 ప॒విత్రం॑ ప॒వియి॑ష్యన్పాతో మే॒ధ్యః |
 యశో॑ యశ॒స్వానా॑యురంబు॒తః |
 జీ॒వో జీ॑వి॒ష్యంధ్స్వ॑ర్గో లో॒కః |
 సహ॑స్వాంధ్సహీ॒యానో॑జస్వాంధ్సహ॑మానః |
 జయ॑న్నభి॒జయ॑ంధ్సద్ర॒విణో॑ ద్ర॒విణో॑దాః |
 ఆర్ద్ర॑ప॒విత్రో॑ హ॒రికే॑శో మోదః ప్ర॒మోదః || 3 ||

అ॒రుణో॑ఽరుణ॒రజాః పు॑ండ॒రీకో వి॒శ్వజి॑ద॒భిజిత్ |
 ఆర్ద్రః పి॒న్వమా॑నోఽన్న॒వాన్ర॑స॒వాని॑రా॒వాన్ |
 స॒ర్వోష॑ధః స॒ంభరో॑ మహా॒స్వాన్ |
 ఏ॒జత్కా॑ జో॒వత్కాః |
 క్షు॒ల్లకాః శి॑పి॒విష్ట॑కాః |

సరిస్తరాః సుశేరవః |
 అజిరాసో గమిష్టవః |
 ఇదాసీం తదాసీమేతర్హి క్షిప్రమజిరం |
 ఆశుర్నిమేషః ఫణో ద్రవన్నతిద్రవన్ |
 త్వరగ్గస్త్యరమాణ ఆశురాశీయాంజవః |
 అగ్నిష్టోమ ఉక్థ్యోఽతిరాత్రో ద్వీరాత్రస్త్రాత్రశ్చతూరాత్రః |
 అగ్నిర్ ఋతుః సూర్య ఋతుశ్చంద్రమా ఋతుః |
 ప్రజాపతిః సంవధ్నరో మహాన్యః || 4 ||

ప్రమోదస్తర్పయంతీ ప్రమోదో జవస్త్రిణి చ || 1 ||

భూరగ్నిం చ పృథివీం చ మాం చ |
 త్రీగ్శ్చ లోకాంధ్నంవధ్నరం చ |
 ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు |
 తయా దేవతయాఽంగిరస్వధ్నావా సీద |
 భువో వాయుం చాంతరిక్షం చ మాం చ |
 త్రీగ్శ్చ లోకాంధ్నంవధ్నరం చ |
 ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు |
 తయా దేవతయాఽంగిరస్వధ్నావా సీద |
 స్వరాదిత్యం చ దివం చ మాం చ |
 త్రీగ్శ్చ లోకాంధ్నంవధ్నరం చ |
 ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు |

తయా దేవతయాఽంగిరస్వధ్ధ్రువా సీద |
 భూర్భువః స్వశ్చంద్రమసం చ దిశశ్చ మాం చ |
 త్రీగ్శ్చ లోకాంధ్రంవధ్ధరం చ |
 ప్రజాపతిస్త్యా సాదయతు |
 తయా దేవతయాఽంగిరస్వధ్ధ్రువా సీద || 5 ||

సంవధ్ధరం చ షట్ట || 2 ||

త్వమేవ త్వాం వేత్త యోసి సోసి |
 త్వమేవ త్వామచైషిః |
 చితశ్చాసి సంచితశ్చాస్యగ్నే |
 ఏతావాగ్శ్చాసి భూయాగ్శ్చాస్యగ్నే |
 యత్తే అగ్నే న్యూనం యదు తేఽతిరిక్తం |
 ఆదిత్యాస్తదంగిరసశ్చిన్వంతు |
 విశ్వే తే దేవాశ్చితిమాపూరయంతు |
 చితశ్చాసి సంచితశ్చాస్యగ్నే |
 ఏతావాగ్శ్చాసి భూయాగ్శ్చాస్యగ్నే |
 మా తే అగ్నేఽచయేన మాఽతి చ యేనాయురావృక్షి |
 సర్వేషాం జ్యోతిషాం జ్యోతిర్యదదావుదేతి |
 తపసో జాతమనిభృష్టమోజః |
 తత్తే జ్యోతిరిష్టకే |
 తేన మే తప |

తే॑న మే॑ జ్వల॑ |

తే॑న మే॑ దీది॑హి |

యా॑వద్దే॒వాః |

యా॑వద॒సా॒తి సూ॑ర్యః |

యా॑వదు॒తా॒పి బ్ర॒హ్మ || 6 ||

ఆ॒వృ॒క్షి న॑ప॒ చ || 3 ||

సం॒వ॒థ్సరో॑ఽసి పరి॒వ॒థ్సరో॑ఽసి |

ఇ॒దా॒వ॒థ్సరో॑ఽసీదు॒వ॒థ్సరో॑ఽసి |

ఇ॒ద్వ॒థ్సరో॑ఽసి వ॒థ్సరో॑ఽసి |

త॒స్య॑ తే॒ వస॑ంతః శి॒రః |

గ్రీ॒ష్మో దక్షి॑ణః ప॒క్షః |

వ॒ర్షాః పు॑చ్ఛం |

శ॒రదు॑త్త॒రః ప॒క్షః |

హే॒మంతో॑ మ॒ధ్యం |

పూ॒ర్వప॒క్షాశ్చి॑త॒యః |

అ॒ప॒రప॒క్షాః పు॑రీ॒షం || 7 ||

అ॒హో॒రా॒త్రాణి॑ష్ట॒కాః |

ఋ॒షభో॑ఽసి స్వ॒ర్గో లో॑కః |

య॒స్యాం ది॒శి మ॒హీ॒యసే॑ |

తతో॑ నో॒ మహా॑ ఆ॒వహా॑ |

వాయుర్భూత్వా సర్వా దిశ ఆవాహి |
 సర్వా దిశోఽను వివాహి |
 సర్వా దిశోఽను సంవాహి |
 చిత్వా చితిమాపృణ |
 అచిత్వా చితిమాపృణ |
 చిదసి సముద్రయోనిః || 8 ||

ఇందుర్దక్షః శ్యేన ఋతావా |
 హిరణ్యపక్షః శకునో భురణ్యుః |
 మహాంధ్రధన్వీ ద్రువ ఆనిషత్తః |
 నమస్తే అస్తు మా మా హిగంసీః |
 ఏతి ప్రేతి వీతి సమిత్యుదితి |
 దివం మే యచ్ఛ |
 అంతరిక్షం మే యచ్ఛ |
 పృథివీం మే యచ్ఛ |
 పృథివీం మే యచ్ఛ |
 అంతరిక్షం మే యచ్ఛ |
 దివం మే యచ్ఛ |
 అహ్నో ప్రసారయ |
 రాత్ర్యా సమచ |
 రాత్ర్యా ప్రసారయ |

అహ్నో॑ స॒మచ॑ ।
 కా॒మం ప్ర॑సారయ ।
 కా॒మగ్ం॑ స॒మచ॑ ॥ 9 ॥

పు॒రీషగ్ం॑ స॒ముద్ర॑యోనిః పృ॒థివీం॑ మే॒ యచ్ఛా॑ఽఽంతరి॑క్షం మే॒ యచ్ఛ॑ స॒ప్త చ॑ ॥ 4 ॥

భూ॑ర్భువః స్వః ।
 ఓ॒జో బ॒లం ।
 బ్ర॒హ్మ క్ష॒త్రం ।
 యశో॑ మ॒హత్ ।
 స॒త్యం తపో॑ నామ ।
 రూ॒పమంబు॑తం ।
 చక్షుః॑ శ్రో॒త్రం ।
 మన॑ ఆ॒యుః ।
 వి॒శ్వం యశో॑ మ॒హాః ।
 స॒మం తపో॑ హ॒రో భాః ।
 జా॒తవే॑దా యది॑ వా పా॒వకో॑ఽసి ।
 వై॒శ్వాన॑రో యది॑ వా వై॒ద్యుతో॑ఽసి ।
 శం ప్ర॒జాభ్యో॑ య॒జమా॑నాయ లో॒కం ।
 ఊ॒ర్జం పు॒ష్టిం దద॑ద॒భ్యావ॑వృ॒ధ్స్వ ॥ 10 ॥

భా॒శ్చత్వారి॑ చ ॥ 5 ॥

రాజ్ఞీ॑ విరాజ్ఞీ॑ |
 సంరాజ్ఞీ॑ స్వరాజ్ఞీ॑ |
 అర్చిః శోచిః |
 తపో హరో భాః |
 అగ్నిరింద్రో బృహస్పతిః |
 విశ్వే దేవా భువనస్య గోపాః |
 తే మా సర్వే యశసా సగం సృజంతు || 11 ||

రాజ్ఞీంద్రో మా సప్త || 6 ||

అసవే॑ స్వాహా॑ వసవే॑ స్వాహా॑ |
 విభువే॑ స్వాహా॑ వివస్వతే॑ స్వాహా॑ |
 అభిభువే॑ స్వాహా॑ఽధిపతయే॑ స్వాహా॑ |
 దివాంపతయే॑ స్వాహా॑ఽగంహస్పత్యాయ॑ స్వాహా॑ |
 చాక్షుష్మత్యాయ॑ స్వాహా॑ జ్యోతిష్మత్యాయ॑ స్వాహా॑ |
 రాజ్ఞే॑ స్వాహా॑ విరాజ్ఞే॑ స్వాహా॑ |
 సంరాజ్ఞే॑ స్వాహా॑ స్వరాజ్ఞే॑ స్వాహా॑ |
 శూషాయ॑ స్వాహా॑ సూర్యాయ॑ స్వాహా॑ |
 చంద్రమసే॑ స్వాహా॑ జ్యోతిషే॑ స్వాహా॑ |
 సగంసర్పాయ॑ స్వాహా॑ కల్యాణాయ॑ స్వాహా॑ |
 అర్జునాయ॑ స్వాహా॑ || 12 ||

కల్యాణాయ॑ స్వాహైకం చ || 7 ||

విపశ్చితే పవమానాయ గాయత |
 మహీ న ధారాఽత్యంధో అర్షతి |
 అహిర్హ జీర్ణామతీసర్పతి త్వచం |
 అత్యో న క్రీడన్నసరద్వృషా హరిః |
 ఉపయామగృహీతోఽసి మృత్యవే త్వా జుష్టం గృహ్ణామి |
 ఏష తే యోనిర్మృత్యవే త్వా |
 అప మృత్యుమప క్షుధం |
 అపేతః శపథం జహి |
 అధా నో అగ్న ఆవహ |
 రాయస్పౌషగ్ం సహస్రిణం || 13 ||

యే తే సహస్రమయుతం పాశాః |
 మృత్యో మర్త్యాయ హంతవే |
 తాన్ యజ్ఞస్య మాయయా |
 సర్వానవయజామహే |
 భక్షోఽస్యమృతభక్షః |
 తస్య తే మృత్యుపీతస్యాంఝుతవతః |
 స్వగాకృతస్య మధుమతః |
 ఉపహూతస్యోపహూతో భక్షయామి |
 మంద్రాఽభిభూతిః కేతుర్వజ్ఞానాం వాక్ |
 అసావేహి || 14 ||

అంధో జాగృవిః ప్రాణ |
 అసావేహి |
 బధిర ఆక్రందయితరపాన |
 అసావేహి |
 అహస్తోఽస్త్యా చక్షుః |
 అసావేహి |
 అపదాశో మనః |
 అసావేహి |
 కవే విప్రచిత్తే శ్రోత్ర |
 అసావేహి || 15 ||

సుహస్తః సువాసాః |
 శూఞ్చో నామాస్యంబుతో మర్త్యేషు |
 తం త్వాఽహం తథా వేద |
 అసావేహి |
 అగ్నిర్మే వాచి శ్రితః |
 వార్షదయే |
 హృదయం మయి |
 అహమంబుతే |
 అంబుతం బ్రహ్మణి |
 వాయుర్మే ప్రాణే శ్రితః || 16 ||

ప్రాణో హృదయే |
 హృదయం మయి |
 అహమంఘుతే |
 అంఘుతం బ్రహ్మాణి |
 సూర్యో మే చక్షుషి శ్రితః |
 చక్షుర్హృదయే |
 హృదయం మయి |
 అహమంఘుతే |
 అంఘుతం బ్రహ్మాణి |
 చంద్రమా మే మనసి శ్రితః || 17 ||

మనో హృదయే |
 హృదయం మయి |
 అహమంఘుతే |
 అంఘుతం బ్రహ్మాణి |
 దిశో మే శ్రోత్రే శ్రితాః |
 శ్రోత్రగ్ం హృదయే |
 హృదయం మయి |
 అహమంఘుతే |
 అంఘుతం బ్రహ్మాణి |
 ఆపో మే రేతసి శ్రితాః || 18 ||

రే॒తో హృ॑దయే ।
 హృ॑దయం మయి ।
 అహ॑మంబుతే ।
 అంబు॑తం బ్రహ్మా॑ణి ।
 పృ॒థి॒వీ మే శరీ॑రే శ్రితా ।
 శరీ॑రగ్ం హృ॑దయే ।
 హృ॑దయం మయి ।
 అహ॑మంబుతే ।
 అంబు॑తం బ్రహ్మా॑ణి ।
 ఓ॒ష॒ధి॒వన॑స్పతయో మే లో॑మసు శ్రితాః ॥ 19 ॥

లో॑మాని హృ॑దయే ।
 హృ॑దయం మయి ।
 అహ॑మంబుతే ।
 అంబు॑తం బ్రహ్మా॑ణి ।
 ఇంద్రో॑ మే బలే॑ శ్రితః ।
 బల॑గ్ం హృ॑దయే ।
 హృ॑దయం మయి ।
 అహ॑మంబుతే ।
 అంబు॑తం బ్రహ్మా॑ణి ।
 ప॒ర్జన్యో॑ మే మూ॒ర్ధ్ని శ్రి॒తః ॥ 20 ॥

మూ॒ర్ధా హృ॑దయే |
 హృ॑దయం మయి |
 అహ॑మంబుతే |
 అంబు॑తం బ్రహ్మా॑ణి |
 ఈ॒శానో॑ మే మన్యో శ్రి॒తః |
 మన్యు॑ర్హృదయే |
 హృ॑దయం మయి |
 అహ॑మంబుతే |
 అంబు॑తం బ్రహ్మా॑ణి |
 ఆత్మా మ॑ ఆత్మ॒ని శ్రి॒తః || 21 ||

ఆత్మా హృ॑దయే |
 హృ॑దయం మయి |
 అహ॑మంబుతే |
 అంబు॑తం బ్రహ్మా॑ణి |
 పు॒న॒ర్మ ఆత్మా పు॒న॒రాయు॑రాగాత్ |
 పు॒నః ప్రా॑ణః పు॒న॒రాకూ॑తమాగాత్ |
 వై॒శ్వా॒న॒రో ర॒శ్మిభి॑ర్వావృధానః |
 అం॒తస్తి॑ష్టత్వంబుతస్య గోపాః || 22 ||

సహస్రి॑ణమిహి శ్రో॒త్రాఽసా॑వేహి ప్రాణే శ్రితో మనసి శ్రితో రేతసి శ్రితా
 లోమ॑సు శ్రితా మూర్ధ్ని శ్రిత ఆత్మని శ్రితోఽష్టా చ || 8 ||

అగ్ని॒ర్వా॒యు॒స్సూ॒ర్యశ్చ॑ంద్ర॒మా ది॒శ ఆ॒పః పృ॒థి॒వ్యోష॑ధి॒వన॑స్స॒తయ॑
 ఇంద్రః ప॒ర్జన్య॑ ఈ॒శాన॑ ఆ॒త్మా పు॒నర్మే త్ర॒యోద॑శ ॥

ప్ర॒జాప॑తి॒ర్దే॒వాన॑స్స॒జత॑ ।
 తే పా॒పృనా॑ సం॒ది॒తా అ॒జాయ॑ంత ।
 తాన్వ్య॒ద్యత్ ।
 యద్య॒ద్యత్ ।
 తస్మా॑ద్వి॒ద్యుత్ ।
 తమ॑వృ॒శ్చత్ ।
 యద॑వృ॒శ్చత్ ।
 తస్మా॑ద్వృ॒ష్టిః ।
 తస్మా॑ద్య॒త్రైతే దే॒వతే॑ అ॒భిప్రా॑ప్ను॒తః ।
 వి చ హై॒వాస్య॑ తత్ర పా॒ప్మానం॑ ద్య॒తః ॥ 23 ॥

వృ॒శ్చత॑శ్చ ।
 సైషా మీ॒మాగ్ంసా॑గ్ని॒హోత్ర॑ ఏ॒వ సం॑పన్నా ।
 అథో॑ ఆ॒హుః ।
 నర్వే॑షు య॒జ్ఞక్ర॑తు॒స్వితి॑ ।
 హో॑ష్య॒న్నప॑ ఉ॒పస్పృ॑శేత్ ।
 విద్యు॑ద॒సి విద్య॑ మే పా॒ప్మాన॑మి॒తి ।
 అథ॑ హు॒తోప॑స్పృశేత్ ।
 వృ॒ష్టిర॑సి వృ॒శ్చ మే పా॒ప్మాన॑మి॒తి ।

య॒క్ష్య॑మా॒ణో వే॒ష్టా॒ వా |
వి చ॑ హై॒వా॒స్యై॒తే దే॒వతే॑ పా॒ప్మా॒నం ద్య॑తః || 24 ||

వృ॒శ్చ॑త॒శ్చ |
అ॒త్య॑గ్ం॒హో హా॑రు॒ణిః |
బ్ర॒హ్మ॑చారి॒ణే ప్ర॒శ్నా॒న్వో॒చ్య ప్ర॑జి॒ఘాయ॑ |
ప॒రేహి॑ |

ప్ల॒క్షం ద॑యాంపా॒తిం పృ॑చ్ఛ |
వే॒త॒త సా॒వి॒త్రా(3)న్న॑ వే॒త॒తా(3) ఇ॒తి |
త॒మా॒గత్య॑ పప్ర॒చ్ఛ |
ఆ॒చార్యో॑ మా ప్రా॒హైషీ॑త్ |
వే॒త॒త సా॒వి॒త్రా(3)న్న॑ వే॒త॒తా(3) ఇ॒తి |
స హో॑వాచ వేదే॒తి || 25 ||

స క॑స్మి॒న్ప్రతి॑ష్ఠిత॒ ఇతి॑ |
ప॒రో॒ర॒జ॒సీతి॑ |
క॒స్తద్య॑త్ప॒రో॒ర॒జా ఇతి॑ |
వి॒ష వా॒వ స ప॒రో॒ర॒జా ఇతి॑ హో॒వాచ॑ |
య వి॒ష తప॑తి |
వి॒షో॒ఽర్వా॑గ్ర॒జా ఇతి॑ |
స క॑స్మి॒న్త్వేష॑ ఇతి॒ |
సత్య॑ ఇతి॒ |

కిం తద్ధృత్యమితి ।

తప ఇతి ॥ 26 ॥

కస్మిన్ను తప ఇతి ।

బల ఇతి ।

కిం తద్బలమితి ।

ప్రాణ ఇతి ।

మా స్మ ప్రాణమతి పృచ్ఛ ఇతి

మాఽఽచార్యోఽబ్రవీదితి హోవాచ బ్రహ్మచారి ।

స హోవాచ ప్లక్షో దయ్యాంపాతిః ।

యద్వై బ్రహ్మచారిన్ప్రాణమత్యప్రక్ష్యః ।

మూర్ధా తే వ్యపతిష్యత్ ।

అహము త ఆచార్యాచ్ఛ్రేయాన్భవిష్యామి ।

యో మా సావిత్రే సమవాదిష్టేతి ॥ 27 ॥

తస్మాథ్సావిత్రే న సంవదేత ।

స యో హ వై సావిత్రం విదుషా సావిత్రే సంవదతే ।

సహాస్మింఛ్రియం దధాతి ।

అను హ వా అస్మా అసౌ తపంఛ్రియం మన్యతే ।

అన్వస్మై శ్రీస్తపో మన్యతే ।

అన్వస్మై తపో బలం మన్యతే ।

అన్వస్మై బలం ప్రాణం మన్యతే ।

స యదాహ |

సంజ్ఞానం విజ్ఞానం దర్శా దృష్టేతి |

విష వివ తత్ || 28 ||

అథ యదాహ |

ప్రస్తుతం విష్టుతగ్ం సుతా సున్వతీతి |

విష వివ తత్ |

విష హ్యేవ తాన్యహాని |

విష రాత్రయః |

అథ యదాహ |

చిత్తః కేతుర్దాతా ప్రదాతా సవితా

ప్రసవితాఽభిశాస్తాఽనుమంతేతి |

విష వివ తత్ |

విష హ్యేవ తేఽహ్నో ముహూర్తాః |

విష రాత్రేః || 29 ||

అథ యదాహ |

పవిత్రం పవయిష్యంధ్రహస్వాంధ్రహీయాన -

రుణోఽరుణరజా ఇతి |

విష వివ తత్ |

విష హ్యేవ తేఽర్థమాసాః |

విష మాసాః |

అథ యదాహ |

అగ్నిష్టోమ ఉక్థ్యోఽగ్నిర్ ఋతుః ప్రజాపతిః

సంవధ్నర ఇతి |

విష వివ తత్ |

విష హ్యేవ తే యజ్ఞక్రతవః |

విష ఋతవః || 30 ||

విష సంవధ్నరః |

అథ యదాహ |

ఇదానీం తదానీమితి |

విష వివ తత్ |

విష హ్యేవ తే ముహూర్తానాం ముహూర్తాః |

జనకో హ వైదేహః |

అహోరాత్రైః సమాజగామ |

తగ్ంహోచుః |

యో వా అస్మాన్ వేద |

విజహత్పాప్మానమేతి || 31 ||

సర్వమాయురేతి |

అభి స్వర్గం లోకం జయతి |

నాస్యాముష్మిన్లోకేఽన్నం క్షీయత ఇతి |

విజహద్ధ వై పాప్మానమేతి |

స॒ర్వ॒మా॒యు॒రే॒తి |
 అ॒భి స్వ॒ర్గం లో॒కం జ॑యతి |
 నా॒స్యా॒ముష్మి॑న్లోకే॒న్సం క్షి॑యతే |
 య ఏ॒వం వే॑ద |
 అహీ॑నా హా॒శ్వత్థ్యః |
 సా॒వి॒త్రం వి॒దాంచ॑కార || 32 ||

సహా హ॒గ్ంసో హి॑రణ్మయో భూ॒త్వా |
 స్వ॒ర్గం లో॒కమి॑యాయ |
 ఆది॒త్యస్య॒ సాయు॑జ్యం |
 హ॒గ్ంసో హ వై హి॑రణ్మయో భూ॒త్వా |
 స్వ॒ర్గం లో॒కమే॑తి |
 ఆది॒త్యస్య॒ సాయు॑జ్యం |
 య ఏ॒వం వే॑ద |
 దే॒వభా॑గో హ శ్రౌత॒ర్షః |
 సా॒వి॒త్రం వి॒దాంచ॑కార |
 తగ్ం హ వా॒గదృ॑శ్యమానాభ్యు॒వాచ || 33 ||

స॒ర్వం బ॑త గౌత॒మో వే॑ద |
 యః సా॒వి॒త్రం వే॑దేతి |
 స హో॑వాచ |
 కై॒షా వా॒గసీ॑తి |

అ॒య॒మ॒హగ్ం॑ సా॒వి॒త్రః॑ ।
 దే॒వానా॑ము॒త్తమో॑ లో॒కః ।
 గు॒హ్యం మ॒హో బి॒భ్రది॑తి ।
 ఏ॒తావ॑తి హ గౌ॒తమః॑ ।
 య॒జ్ఞోప॑వీ॒తం కృ॒త్వాఽధో॑ ని॒పపా॑త ।
 నమో॑ నమ॒ ఇతి॑ ॥ 34 ॥

స హో॑వాచ ।
 మా భై॑షి॒ర్గౌత॑మ ।
 జితో॑ వై తే లో॒క ఇతి॑ ।
 తస్మా॑ద్యే కే చ సా॒వి॒త్రం వి॒దుః ।
 సర్వే॑ తే జిత॒లోకాః॑ ।
 స యో హ వై సా॒వి॒త్రస్యా॑ష్టాక్ష॒రం ప॒దగ్గ్
 శ్రియా॑ఽభి॒షిక్తం॑ వేద ।
 శ్రియా॑ హై॒వాభి॑షి॒చ్యతే॑ ।
 ఘృ॑ణి॒రితి॑ ద్వే అక్ష॒రే ।
 నూ॒ర్య ఇతి॑ త్రీ॒ణి ।
 ఆది॑త్య ఇతి॒ త్రీణి॑ ॥ 35 ॥

ఏ॒తద్వై సా॒వి॒త్రస్యా॑ష్టాక్ష॒రం ప॒దగ్గ్
 శ్రియా॑ఽభి॒షిక్తం॑ ।
 య ఏ॒వం వేద॑ ।

శ్రియా హై॒వాభి॑షి॒చ్యతే॑ ।
 తదే॒తదృ॒చాఽభ్యు॑క్తం ।
 ఋ॒చో అ॒క్షరే॑ ప॒రమే॑ వ్యోమ॒న్ ।
 యస్మి॑ందే॒వా అధి॑ వి॒శ్వే ని॒షేదుః॑ ।
 యస్త॑న్న వేద కి॒మృచా॑ క॒రిష్యతి॑ ।
 య ఇ॒త్తద్వి॒దుస్త ఇ॒మే స॒మాస॑త ఇ॒తి ।
 న హ॒ వా ఏ॒తస్య॑ర్చా న య॒జుషా॑ న సా॒మ్నాఽర్థో॑ఽస్తి ।
 యః సా॒వి॒త్రం వేద॑ ॥ 36 ॥

తదే॒తత్ప॑రి॒యద్దే॒వచ॑క్రం ।
 ఆర్ద్రం॑ పి॒న్వమా॑నగ్గ్ స్వ॒ర్గే లోక॑ ఏ॒తి ।
 వి॒జహా॑ద్వి॒శ్వా భూ॑తాని సంప॒శ్యత్ ।
 ఆర్ద్రో॑ హ॒ వై పి॒న్వమా॑నః స్వ॒ర్గే లోక॑ ఏ॒తి ।
 వి॒జహా॑న్వి॒శ్వా భూ॑తాని సంప॒శ్యన్ ।
 య ఏ॒వం వేద॑ ।
 శూ॒షో హ॒ వై వా॑ర్షి॒ష్ఠీయః॑ ।
 ఆది॑త్యే॒న స॒మాజ॑గామ ।
 తగ్ం హో॑వాచ ।
 ఏహి॑ సా॒వి॒త్రం వి॒ద్ధి ।
 అ॒యం వై స్వ॒ర్గోఽగ్నిః॑
 పా॒రయి॑ష్ణు॒రంఋ॒తాథ్సంభూ॑త ఇ॒తి ।

ఏష వావ స సావిత్రిః |
 య ఏష తపతి |
 ఏహి మాం విద్ధి |
 ఇతి హైవైనం తదువాచ || 37 ||

ద్యతో ద్యతో వేదేతి తప ఇతి సమవాదిష్టేతి తద్రాత్రేర్ ఋతవ ఏతి చకారోవాచ
 నమ ఇత్యాదిత్య ఇతి త్రీణి సావిత్రం వేద విద్ధి పంచ చ || 9 ||

ప్రజాపతిర్దేవాంధ్యంజ్ఞానం ప్రస్తుతం తాన్యహాన్యేష రాత్రయశ్చిత్రః కేతుస్తేఽహ్నో
 ముహూర్తా రాత్రేః పవిత్రం తేఽర్థమాసా అగ్నిష్టోమో యజ్ఞక్రతవ ఇదానీం
 ముహూర్తానాం జనకోఽహీనా దేవభాగః కైషా వాఙ్మ శూషో హ వై షోడశ ||

ఇయం వావ సరఘా |
 తస్యా అగ్నిరేవ సారఘం మధు |
 యా ఏతాః పూర్వపక్షాపరపక్షయో రాత్రయః |
 తా మధుకృతః |
 యాన్యహాని |
 తే మధువృషాః |
 స యో హ వా ఏతా మధుకృతశ్చ మధువృషాగ్శ్చ వేద |
 కుర్వంతి హస్యైతా అగ్నౌ మధు |
 నాన్యేష్టాపూర్తం ధయంతి |
 అథ యో న వేద || 38 ||

న హో॑స్యై॒తా అ॒గ్నౌ మ॒ధు కు॑ర్వంతి ।
 ధ॒యంత్య॑స్యే॒ష్టాపూ॑ర్తం ।
 యో హ॒ వా అ॑హో॒రాత్రా॑ణాం నామధే॒యాని వే॑ద ।
 నాహో॑రాత్రే॒ష్వార్తి॒మార్చ్ఛ॑తి ।
 సం॒జ్ఞానం॑ వి॒జ్ఞానం॑ దర్శా దృష్టే॒తి ।
 ఏ॒తాప॑నువాకౌ పూ॒ర్వప॑క్షస్యాహో॒రాత్రా॑ణాం నామధే॒యాని ।
 ప్రస్తు॑తం వి॒ష్టుత॑గ్ం సుతా సు॒న్వతీ॑తి ।
 ఏ॒తాప॑నువాకాపపరపక్షస్యాహో॒రాత్రా॑ణాం నామధే॒యాని ।
 నాహో॑రాత్రే॒ష్వార్తి॒మార్చ్ఛ॑తి ।
 య ఏ॒వం వే॑ద ॥ 39 ॥

యో హ॒ వై ము॑హూర్తా॒నాం నామధే॒యాని వే॑ద ।
 న ము॑హూర్తే॒ష్వార్తి॒మార్చ్ఛ॑తి ।
 చి॒త్రః కే॒తుర్దా॒తా ప్ర॑దాతా స॒వితా
 ప్ర॒సవి॑తాఽభి॒శాస్తా॑ఽను॒మంతే॑తి ।
 ఏ॒తేఽను॑వాకా ము॒హూర్తా॑నాం నామధే॒యాని ।
 న ము॑హూర్తే॒ష్వార్తి॒మార్చ్ఛ॑తి ।
 య ఏ॒వం వే॑ద ।
 యో హ॒ వా అ॑ర్థమాసా॒నాం చ మా॑సా॒నాం చ
 నామధే॒యాని వే॑ద ।
 నార్థ॑మాసే॒షు న మా॑సే॒ష్వార్తి॒మార్చ్ఛ॑తి ।

పవి॑త్రం పవి॑యిష్యం॑థ్నహ॑స్వాంథ్నహీ॑యాన -

రు॑ణోఽరు॑ణర॑జా ఇతి॑ ।

ఏ॒తేఽను॒వాకా అ॑ర్థమా॒సానాం॑ చ

మా॒సానాం॑ చ నామధే॑యాని ॥ 40 ॥

నా॑ర్థమ॒సేషు॒ న మా॑సే॒ష్వార్తి॒మార్చ్ఛ॑తి ।

య ఏ॒వం వే॑ద ।

యో హ॒ వై య॑జ్ఞక్ర॒తూనాం॑ చ॒ర్తూనాం॑ చ

సం॑వ॒ధ్నర॑స్య॒ చ నామ॑ధే॒యాని వే॑ద ।

న య॑జ్ఞక్ర॒తుషు॒ నర్తు॑షు॒ న సం॑వ॒ధ్నర॑

ఆ॒ర్తి॒మార్చ్ఛ॑తి ।

అ॒గ్ని॒ష్టోమ॑ ఉ॒క్తోఽగ్ని॑ర్ బు॒తుః

ప్ర॒జాప॑తిః సం॒వధ్న॑ర ఇతి॑ ।

ఏ॒తేఽను॒వాకా య॑జ్ఞక్ర॒తూనాం॑ చ॒ర్తూనాం॑ చ

సం॑వ॒ధ్నర॑స్య॒ చ నామ॑ధే॒యాని ।

న య॑జ్ఞక్ర॒తుషు॒ నర్తు॑షు॒ న సం॑వ॒ధ్నర॑

ఆ॒ర్తి॒మార్చ్ఛ॑తి ।

య ఏ॒వం వే॑ద ।

యో హ॒ వై ము॑హూ॒ర్తానాం॑ ము॒హూర్తాన్ వే॑ద ।

న ము॑హూ॒ర్తానాం॑ ము॒హూర్తే॑ష్వా॒ర్తిమార్చ్ఛ॑తి ॥ 41 ॥

ఇదానీ॑ తదానీ॑మితి॑ ।
 ఏ॒తే వై ము॒హూర్తా॑నాం ము॒హూర్తాః॑ ।
 న ము॒హూర్తా॑నాం ము॒హూర్తే॒ష్వార్తి॒మార్చ్ఛ॑తి ।
 య ఏ॒వం వేద॑ ।
 అథో॑ యథా॑ క్షే॒త్రజ్ఞో భూ॒త్వాఽను॑ప్రవిశ్యాన్నమత్తి॑ ।
 ఏ॒వమే॒వైతా॑నే॒త్రజ్ఞో భూ॒త్వాఽను॑ప్రవిశ్యాన్నమత్తి॑ ।
 స ఏ॒తేషా॑మే॒వ స॑లో॒కతా॑గ్ం సా॒యుజ్య॑మశ్నుతే॑ ।
 అప॑ పునర్మృ॒త్యుం జ॑యతి॑ ।
 య ఏ॒వం వేద॑ ॥ 42 ॥

న వే॒దైవం వే॒దాఽను॑వా॒కా అ॒ర్థమా॑సా॒నాం చ॑ మా॒సానాం॑ చ నామ॑ధేయాని
 ము॒హూర్తే॒ష్వార్తి॒మార్చ్ఛ॑తి నప॑ చ ॥ 10 ॥

ఇ॒యమ॑హో॒రాత్రా॑ణాగ్ం సం॒జ్ఞానం॑ పూ॒ర్వప॑క్షస్య ప్రస్తు॒తమ॑పరప॒క్షస్య॑ ము॒హూర్తా॑నాం
 చి॒త్రః కే॒తుర॑ర్థమా॒సానాం॑ ప॒విత్రం॑ యజ్ఞక్ర॒తానా॑మగ్నిష్టోమో యజ్ఞక్ర॒తానా॑మిదానీం
 ము॒హూర్తా॑నాం ము॒హూర్తాన్ వే॒దేదా॑నీమథో ద్వాద॒శ ॥

కశ్చి॑ద్ధ॒ వా అ॒స్మాల్లో॒కాత్ప్రే॑త్య ।
 ఆత్మా॑నం వేద ।
 అ॒యమ॑హమస్మీ॒తి ।
 కశ్చి॑ద్భ్యం లో॒కం న ప్ర॒తి ప్ర॑జానాతి ।
 అగ్ని॑ముగ్ధో హై॒వ ధూ॑మతాంతః ।
 స్వం లో॒కం న ప్ర॒తి ప్ర॑జానాతి ।
 అథ॑ యో హై॒వైత॑మగ్నిగ్ం సా॒విత్రం॑ వేద ।

స ఏ॒వా॒స్మా॒ల్లో॒కాత్ప్రే॑త్య |
 ఆత్మా॑నం వేద |
 అ॒య॒మ॒హ॒మస్మీ॑తి || 43 ||

స స్వం లో॒కం ప్ర॑తి ప్ర॒జానా॑తి |
 ఏష ఉ॑ వే॒వైనం త॑థ్సా॒వి॒త్రః |
 స్వర్గం లో॒కమ॑భివహతి |
 అ॒హో॒రా॒త్రై॒ర్వా ఇ॒దగ్ం స॒యుగ్భిః క్రి॑యతే |
 ఇతి॒రా॒త్రాయా॑దీక్షిషత |
 ఇతి॒రా॒త్రాయ॑ ప్రతముపాగురితి |
 తాని॑హనేవం విదుషః |
 అ॒ముష్మి॑న్లోకే శేవధిం ధయంతి |
 ధీ॒తగ్ం హై॒వ స శే॑వధిమను పరైతి |
 అథ॒ యో హై॒వైత॑మగ్నిగ్ం సా॒వి॒త్రం వేద॑ || 44 ||

తస్య॑ హై॒వాహో॑రాత్రాణి |
 అ॒ముష్మి॑న్లోకే శేవధిం న ధయంతి |
 అధీ॑తగ్ం హై॒వ స శే॑వధిమను పరైతి |
 భ॒రద్వా॑జో హ త్రిభి॒రాయు॑ర్భిర్భ్రహ్మచ॒ర్యము॑వాస |
 తగ్ం హ జీర్ణి॑గ్ం స్థవి॒రగ్ం శయా॑నం |
 ఇంద్ర॑ ఉపప్రజ్యోవాచ |
 భ॒రద్వా॑జ |

యత్తే॑ చతు॒ర్థమా॑యు॒ర్థద్యా॑ం ।
 కిమే॑నేన కు॒ర్యా ఇతి॑ ।
 బ్రహ్మ॑చ॒ర్యమే॑వైనేన చ॒రేయ॑మితి హో॒వాచ ॥ 45 ॥

తగ్ం॑ హ త్రీ॒న్గిరి॑రూ॒పాన॑వి॒జ్ఞాతా॑నివ దర్శ॒యాం చ॑కార ।
 తేషా॑గ్ం హై॒కైక॑స్మాన్ము॒ష్టినా॑ఽఽదదే ।
 స హో॑వాచ ।

భ॒రద్వా॑జే॒త్యామ॑ంత్ర్య ।
 వేదా॑ వా ఏ॒తే ।
 అన॑ంతా వై వేదాః ।
 ఏ॒తద్వా ఏ॒తైస్త్రీ॒భిరా॑యు॒ర్భిర॑స్వవో॒చథాః ।
 అథ॑ త ఇ॒తర॑ద॒సనూ॑క్తమే॒వ ।
 ఏహీ॑మం విద్ధి ।
 అయం॑ వై స॒ర్వవి॒ద్యేతి॑ ॥ 46 ॥

తస్మై॑ హై॒తమ॑గ్నిగ్ం సా॒వి॒త్రము॑వాచ ।
 తగ్ం॑ స వి॒ది॒త్వా ।
 అంబు॑తో భూ॒త్వా ।
 స్వ॒ర్గం లో॑కమి॒యాయ॑ ।
 ఆది॑త్యస్య సా॒యు॒జ్యం ।
 అంబు॑తో హై॒వ భూ॒త్వా ।
 స్వ॒ర్గం లో॑కమే॒తి ।

ఆదిత్యస్య సాయుజ్యం ।

య ఏవం వేద ।

ఏషో ఏవ త్రయా విద్యా ॥ 47 ॥

యావంతగ్ం హ వై త్రయా విద్యయా లోకం జయతి ।

తావంతం లోకం జయతి ।

య ఏవం వేద ।

అగ్నేర్వా ఏతాని నామధేయాని ।

అగ్నేరేవ సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి ।

య ఏవం వేద ।

వాయోర్వా ఏతాని నామధేయాని ।

వాయోరేవ సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి ।

య ఏవం వేద ।

ఇంద్రస్య వా ఏతాని నామధేయాని ॥ 48 ॥

ఇంద్రస్యైవ సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి ।

య ఏవం వేద ।

బృహస్పతేర్వా ఏతాని నామధేయాని ।

బృహస్పతేరేవ సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి ।

య ఏవం వేద ।

ప్రజాపతేర్వా ఏతాని నామధేయాని ।

ప్రజాపతేరేవ సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి ।

య ఏ॒వం వే॑ద |
 బ్ర॒హ్మ॑ణో॒ వా ఏ॒తాని॑ నామధేయాని |
 బ్ర॒హ్మ॑ణ ఏ॒వ సా॒యుజ్య॑గ్ం స॒లోక॑తామాప్నోతి |
 య ఏ॒వం వే॑ద |
 స వా ఏ॒షోఽగ్ని॑రపక్షపుచ్ఛో వాయురే॒వ |
 తస్యా॑గ్నిర్ముఖం |
 అసా॑వాదిత్యః శి॒రః |
 స యదే॒తే దే॒వతే॑ అంతరే॒ణ |
 తద్భ॑ర్వగ్ం సీ॒వ్యతి॑ |
 తస్మా॑థ్సావి॒త్రః || 49 ||

అ॒యమ॒హమ॑స్మీతి వే॑ద హో॒వాచ స॒ర్వవి॒ద్యేతి॑ వి॒ద్యేంద్ర॑స్య వా ఏ॒తాని॑
 నామధేయాని బ్ర॒హ్మ॑ణ ఏ॒వ సా॒యుజ్య॑గ్ం స॒లోక॑తామాప్నోతి సప్త చ || 11 ||

అగ్నే॒ర్వా॒యోరింద్ర॑స్య బృ॒హస్ప॑తేః ప్ర॒జాప॑తేర్బృ॒హ్మణ॑స్స వై సప్త ||
 సం॒జ్ఞానం॑ భూ॒స్త్వమే॒వ సం॑వధ్నరోఽసి భూ రా॒జ్ఞ్యస॑వే విపశ్చితే
 ప్ర॒జాప॑తిర్దే॒వాని॒యం వా॒వ స॒రభూ॑ కశ్చిద్దై॒కాదశ॑ || 11 ||

సం॒జ్ఞాన॑గ్ం రా॒జ్ఞీ మూ॒ర్ధా హృ॑దయ ఏ॒ష సం॑వధ్నరో నార్థమాసేషు
 నవచత్వారిగ్ంశత్ || 49 ||

సం॒జ్ఞాన॑గ్ం సావి॒త్రః ||

|| హరిః ఓ(3)ం ||

|| ఇతి కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే తృతీయాష్టకే దశమః ప్రశ్నః సమాప్తః ||